

**Psychological Counselling Needs, Life Satisfaction and Home Environment
of Pregnant Women in the Context of Involvement in
Tapovan Centre of Children's University**

Ph.D. Scholar - Vrunda K. Thaker

Guide – Dr. Ashok N. Prajapati

Year 2025

Abstract

સ્ત્રીના જીવનની વિવિધ અવસ્થાઓમાંથી અતિ મહત્વની અવસ્થા એટલે ગર્ભાવસ્થા. આ અવસ્થા દરમિયાનના ગર્ભવતી સ્ત્રીઓના વર્તન વ્યવહારોની તેના આવનાર બાળકના ભવિષ્ય પર ખૂબ મોટી અસર કરે છે. આથી પ્રસ્તુત સંશોધનનું એ રીતે મહત્વ છે કે ગર્ભાવસ્થા દરમિયાન ગર્ભવતી સ્ત્રીઓની ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી દ્વારા ચાલતા તપોવન કેંદ્રમાં સામેલગીરી, વિસ્તાર અને સામાજિક આર્થિક દરજ્જાના સંદર્ભમાં ગર્ભવતી સ્ત્રીઓની મનોવૈજ્ઞાનિક સલાહની જરૂરિયાત, જીવનસંતોષ અને ઘરના વાતાવરણની શી ભૂમિકા રહી છે તેનો અભ્યાસ કરવાનો હતો. જેમાં નિદર્શ તરીકે બિનસંભાવના નિદર્શનની સહેતુક પદ્ધતિ દ્વારા કુલ ૩૬૦ ગર્ભવતી સ્ત્રીઓ 2x2x3 ફેક્ટોરીયલ યોજના દ્વારા પસંદગી કરવામાં આવી છે. સંશોધનમાં માહિતીના એકત્રીકરણ માટે ‘વ્યક્તિગત માહિતીપત્રક’, ‘ગર્ભવતી સ્ત્રીઓની મનોવૈજ્ઞાનિક સલાહની જરૂરિયાતની કસોટી’, ‘જીવનસંતોષ’ કસોટી, ‘પરિણીત સ્ત્રીઓના ઘરના વાતાવરણની કસોટી’ અને ‘સામાજિક આર્થિક દરજ્જા’ની કસોટીનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. આંકડાશાસ્ત્રીય પૃથક્કરણ માટે F – test અને ‘r’ – સહસંબંધ નો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

પ્રસ્તુત સંશોધનનું પરિણામ જોતા કહી શકાય છે કે તપોવન કેંદ્રની સામેલગીરીના સંદર્ભમાં ગર્ભવતી સ્ત્રીઓની મનોવૈજ્ઞાનિક સલાહની જરૂરિયાત, જીવન સંતોષ અને ઘરના વાતાવરણમાં સાર્થક તફાવત જોવા મળ્યો છે. જે સાબિત કરે છે કે તપોવન કેંદ્રમાં કરાવવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે ગર્ભધ્યાન, ગર્ભસંવાદ, પ્રાર્થના, સંગીત, યોગ, ભરતગૂંથણ, વાંચન ચર્ચા વગેરે જેવી પ્રવૃત્તિઓની અસર ગર્ભવતી સ્ત્રીઓની મનોવૈજ્ઞાનિક સલાહની જરૂરિયાતને નહિવત્ કરે છે, જીવનસંતોષમાં અને ઘરના વાતાવરણમાં વધારો કરે છે, જે ગર્ભવતી સ્ત્રીઓના સર્વાંગી સ્વાસ્થ્ય માટે ખૂબ જ આશીર્વાદરૂપ જણાય છે.